

1. Příprava Aktualizace Státní energetické koncepce

Informace o ASEK, průběhu procesu SEA:

Aktualizace SEK vychází ze Strategického rámce udržitelného rozvoje schváleného vládou ČR v roce 2010 a současně i z východisek pro Koncepci energetické a surovinové bezpečnosti schválené vládou v roce 2011. Materiál byl podroben analýze v oblasti provozovatelnosti elektrizační soustavy i ekonomických dopadů na průmysl a domácnosti.

Materiál byl projednán Radou vlády na dvou zasedáních (30. 5. 2012 a 25. 7. 2012). Připomínky vznesené členy Rady vlády byly projednány pracovními skupinami Rady vlády, vypořádány a zapracovány do textu. V rámci projednávání v Radě byla mimo jiné ověřena vzájemná provázanost s dokumentem Surovinová politika ČR a s Akčním plánem pro biomasu. SEK je koordinována s Dopravní sektorovou strategií.

Dokument Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR, byl zpracován Radou vlády pro udržitelný rozvoj a schválen vládou ČR usnesením vlády č. 37 ze dne 11. ledna 2010. Jeho hlavním cílem je „zlepšení života současné generace i generací budoucích cestou vytvoření udržitelných komunit schopných efektivně využívat zdroje a odblokovat ekologický a sociální inovační potenciál nutný k zajištění ekonomické prosperity, ochrany životního prostředí a sociální soudržnosti“.

Zadání pro SEK obsahuje jednotlivé priority a cíle v prioritních osách strategické vize udržitelného rozvoje ČR. Jedná se mimo jiné o cíle snižování zdravotních rizik souvisejících s negativními faktory pro životní prostředí; podpory podnikání a zvyšování konkurenceschopnosti; zvyšování energetické účinnosti a ekonomické efektivity dopravy, snižování rizikových emisí z dopravy; zajištění energetické bezpečnosti státu a zvyšování energetické a surovinové efektivity hospodářství; podpory rozvoje lidských zdrojů; podpory vzdělávání, výzkumu a vývoje; účinnějšího prosazování strategického a územního plánování a o cíl ochrany krajiny jako předpokladu pro ochranu druhové diverzity a národních závazků v oblasti snižování emisí skleníkových plynů.

V dalším kroku vycházelo zadání z konkrétních existujících oborových strategií a koncepcí – Národní akční plán ČR pro energii z obnovitelných zdrojů na roky 2010-2020, Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR (2012-2020), Exportní strategie ČR (2012-2020), Politika ochrany klimatu ČR (2009-2020), Environmentální politika, Dopravní politika (2005-2013) a Bezpečnostní strategie ČR (2012-2020). Zároveň by SEK měla poskytovat zadání pro strategické dokumenty, jako jsou Politika územního rozvoje a Dopravní politika.

Ze Státní politiky životního prostředí České republiky (2012-2020) vyplynulo několik strategických zadání pro SEK, především s ohledem na ochranu a udržitelné využívání zdrojů, včetně ochrany přírodních zdrojů, ochranu a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí; ochranu klimatu a zlepšení ovzduší, snižování emisí skleníkových plynů, podpory efektivního a vůči přírodě šetrného využívání OZE a energetických úspor; ochranu přírody a krajiny s posílením ekologických funkcí krajiny.

V další fázi tvorby SEK bylo provedeno energetické modelování zaměřené na tvorbu vnitřně konzistentních scénářů možného budoucího vývoje české energetiky s důrazem na energetické úspory, ekonomickou efektivnost a maximální ekologickou přijatelnost a se zohledněním vymezeného rámcového strategického zadání. Modelování probíhalo na úrovni tří vzájemně provázaných modelů – postihujících sektor domácností, souhrnnou energetickou bilanci ČR a národní hospodářství v kontextu strategického zadání při respektování základních axiomů, které vymezily mantinely modelování pro jednotlivé scénáře.

Energetický sektor je extrémně citlivý na vývoj vnějšího prostředí (ekonomika, globální politická situace, změny legislativně regulatorního rámce v ČR a EU, atd.). Proto bylo v rámci přípravy SEK pro vyjádření budoucího zamýšleného vývoje energetického sektoru v ČR zkoumáno spektrum možných alternativních scénářů, v nichž byly zachovány základní axiomy koncepce.

Tato analytická práce vedla k vymezení zamýšlených koridorů pro mix primárních zdrojů energie a hrubé výroby elektrické energie. V průběhu přípravy Státní energetické koncepce byly rámcově zkoumány i extrémní scénáře, které však byly odmítnuty, protože hrubým způsobem narušují tři základní strategické cíle. Tyto extrémní scénáře tedy nejsou reálnou alternativou Státní energetické koncepce a jako takové nejsou v koridorech obsaženy.

Rámcem vstupních parametrů je vymezen zachováním vyváženosti tří strategických cílů koncepce energetiky - bezpečnosti, konkurenceschopnosti, udržitelnosti.

Tudíž mix energetických zdrojů obsažený v rámci koridorů primárních energetických zdrojů a hrubé výroby elektřiny je přijatelný na poli volného energetického trhu a vzhledem k nejistotám v oblasti vývoje technologií, energetické legislativy EU a vývoji trhu. Koridorové vymezení Státní energetické koncepce tak umožňuje dostatečnou flexibilitu pro reakci na dynamický vývoj vnějších podmínek.

Cílový stav podílů jednotlivých primárních energetických zdrojů a zdrojů pro výrobu elektrické energie je navržen v procentuálních koridorech s definovaným minimem a maximem pro jednotlivé PEZ a zdroje výroby elektrické energie. Navržené koridory vyjadřují variantnost koncepce a implicitně v sobě zahrnují nutnou dávku flexibility s ohledem na vysokou míru nejistoty.

Mezi základní předpoklady optimalizovaného scénáře vývoje energetické bilance ČR patří:

- Respektování již přijatých závazků ČR (včetně těch vůči EU), jakými jsou například:
- Klimaticko-energetický balíček,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění),
- Národní akční plán pro biomasu,
- Národní akční plán pro OZE,
- Plán odpadového hospodářství ČR (2003).

V souladu s usnesením vlády ze dne 8. listopadu 2012 č. 803 k materiálu SEK, bylo dne 2. 5. 2013 příslušnému úřadu (tj. Ministerstvu životního prostředí) oznamovatelem, tedy Ministerstvem průmyslu a obchodu předloženo v rámci procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí (SEA) Oznámení koncepce. Následně, ve stanovených lhůtách pro další procesy v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., byly uskutečněny další kroky, tj. zveřejnění oznámení dne 22. 5. 2013, zjišťovací řízení a vydání závěrů zjišťovacího řízení ze strany MŽP pod č.j. 45065/ENV/13 dne 26. 6. 2013.

V období červenec až září 2013 bylo provedeno vypořádání připomínek ze zjišťovacího řízení a zapracování změn do návrhu koncepce a současně bylo provedeno finální vyhodnocení dopadů na životní prostředí již aktualizovaného návrhu se zapracovanými připomínkami. V rámci procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí (SEA) bylo Ministerstvem průmyslu a obchodu dne 22. 10. 2013 předáno Ministerstvu životního prostředí Vyhodnocení návrhu koncepce spolu s aktualizovaným návrhem SEK.

V souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., uspořádalo Ministerstvo průmyslu a obchodu s ohledem na zákonem stanovené lhůty dne 21. 11. 2013 veřejné projednání SEK, kterého se účastnili jak zástupci předkladatele a zpracovatele ASEK a zpracovatele Hodnocení SEA, tak zainteresovaná odborná i laická veřejnost, zástupci státní správy a veřejné správy, nevládních a zájmových organizací, podnikatelských subjektů a akademické sféry.

Dále, v rámci procesu posouzení vlivů ASEK na životní prostředí byl příslušným úřadem (MŽP) dne 1. 11. 2013 pod č.j.: 78738/ENV/13, v souladu s § 14a odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s článkem 7 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí, rozeslán okolním státům v českém a německém jazyce návrh koncepce „Aktualizace Státní energetické koncepce České republiky“ včetně vybraných kapitol vyhodnocení vlivů této koncepce na životní prostředí přeložených do německého jazyka (dále jen „návrh koncepce“). Příslušný úřad současně požádal o vyjádření, zda si oslovené okolní státy přejí účast na konzultacích k výše uvedenému návrhu koncepce. Byly osloveny okolní státy, tj. Rakousko, Německo (Bavorsko, Sasko), Slovensko a Polsko.

19. 12. 2013 obdrželo MPO od MŽP informaci o projeveném zájmu slovenské strany o konzultace k SEK. Slovensko nepředpokládá významný negativní vliv na území SR, nicméně přiložilo témata k diskuzi v rámci konzultací.

19. 12. 2013 obdrželo MPO od MŽP informaci o projeveném zájmu polské strany o konzultace k SEK. Polsko si prodloužilo si lhůtu pro vyjádření do 9. 1. 2014. Konzultace se zástupci Polska se na MŽP uskutečnila za účasti MPO dne 18. 2. 2014.

19. 12. 2013 obdrželo MPO od MŽP informaci o projeveném zájmu německé strany o konzultace k SEK. Německo požádalo příslušný úřad o stanovení lhůty pro předání připomínek a ihned oslovilo

německé dotčené orgány a veřejnost. Předpokládaný termín mezinárodní konzultace je v průběhu června 2014.

15. 1. 2014 obdrželo MPO od MŽP informaci o projeveném zájmu rakouské strany o konzultace k SEK. Předpokládaný termín mezinárodní konzultace je v průběhu března 2014. Konzultace se zástupci Rakouska se na MŽP uskutečnila za účasti MPO dne 6. 3. 2014.

Celý proces SEA bude zakončen vydáním a uveřejněním stanoviska příslušným úřadem k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví ve smyslu ustanovení § 10g zákona č. 100/2001 Sb. S ohledem na mezinárodní projednání SEK s okolními státy může být předpokládaný termín, pro předložení aktualizované Státní energetické koncepce vládě ke schválení, v druhé polovině roku 2014.

S ohledem na prognózu emisí hlavních znečišťujících látek vycházející z podkladových dat bilančního modelu použitého v dokumentu ASEK byla navázána spolupráce s Ministerstvem životního prostředí a Českým hydrometeorologickým ústavem. Na základě modelu GAINS, kterým disponuje ČHMÚ bude průběžně aktualizována dlouhodobá prognóza polutantů SO₂, NO_x, NH₃, PM a VOC, která bude odrážet predikovaný vývoj energetiky avizovaný v dokumentu ASEK. Tyto výhledy by pak měly sloužit jako referenční podklad pro dokument Střednědobé strategie ochrany ovzduší a na něj navazující dokument Národní program snižování emisí, které má v gesci Ministerstvo životního prostředí.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zároveň připravuje podrobnou ekonomickou analýzu dopadů návrhu aktualizace Státní energetické koncepce na hospodářství ČR, tj. na bezpečnost a udržitelnost zásobování energiemi, dostupnost cen energií pro domácnosti i zachování konkurenceschopnosti českého průmyslu (z pohledu cen energií), která bude vládě předložena spolu s aktualizovanou Státní energetickou koncepcí a výstupy z procesu SEA.

Podrobnější informace o datových vstupech, předpokladech a použitých metodologických postupech pro tvorbu scénářů, koridorů možného vývoje a především optimalizovaného scénáře je obsažen právě v rozsáhlejší dokumentu Ekonomické analýzy dopadů návrhu aktualizace Státní energetické koncepce na hospodářství ČR. Ekonomická analýza se též detailněji věnuje možným predikcím vývoje společného energetického trhu v EU a dopadům alternativního směřování toho trhu na energetický sektor a ekonomiku ČR. V rámci analýzy je též rozpracován detailnější „*impact assessment*“ nových cílů v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030.

Variantní vývoj české energetiky je již implicitně postihnout v relativních koridorech vývoje primárních energetických zdrojů a hrubé výroby elektřiny. Za účelem vyšší srozumitelnosti ze strany veřejnosti však byla zpracována dokumentová příloha k samotnému dokumentu ASEK, která obsahuje explicitní kvantifikaci několika alternativních scénářů k scénáři optimalizovanému vývoje energetiky v ČR, a to až na horizont do roku 2045. Alternativní ukazatele jsou posouzeny pomocí ukazatelů definovaných v rámci dokumentu ASEK a na základě těchto ukazatelů je vyhodnoceno, jak scénáře

simultánně splňují vrcholové strategické cíle energetiky ČR, kterými jsou bezpečnost, konkurenceschopnost a udržitelnost.

V souladu s usnesením vlády České republiky č. 243 ze dne 9. dubna 2014 započaly práce, v součinnosti s resortem financí, na zpracování komplexního plánu rozvoje jaderné energetiky v ČR. Tento materiál bude předložen vládě ČR do konce letošního roku, v návaznosti na schvalování Státní energetické koncepce. Na základě tohoto dokumentu bude vláda ČR moci lépe zaujmout svůj postoj ohledně výroby elektřiny a tepla z jádra.

V této souvislosti bylo současně také nezbytné relevantně upřesnit a doplnit v ASEK některé interaktivní vazby předpokladů budoucího vývoje energetiky.

Dokument ASEK byl též revidován a aktualizován v souladu s přípravou nového Národního akčního plánu pro obnovitelné zdroje, kdy opětovně docházelo k ověřování potenciálu jednotlivých obnovitelných zdrojů v kontextu ČR, a to i za rok 2020, což je horizont uvedený v dokumentu NAP pro OZE. Dokument také reflektuje revize očištěné konečné spotřeby a cíle energetických úspor v souladu s připravovaným Národním akčním plánem energetické účinnosti ČR.

2. Příprava Surovinové politiky ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů

Česká republika má platnou surovinovou politiku „Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů“, která byla schválena vládou usnesením č. 1311 ze dne 13. prosince 1999 poté, co koncepci obdržela souhlasné stanovisko EIA. V roce 2004 bylo vyhodnoceno její plnění.

Návrh aktualizované Surovinové politiky ČR, zahrnoval původně dvě samostatné části - a to Politiku nerostných surovin a Politiku druhotných surovin. Projednán byl členy Rady vlády pro surovinovou a energetickou strategii (na dvou zasedáních v roce 2011 a na čtyřech zasedáních v roce 2012).

Po vypořádání mezirezortního připomínkového řízení byl návrh dne 12. září 2012 předložen vládě RNDr. Petra Nečase. Projednání bylo přerušeno. Návrh byl předkládán s rozporem týkajícím se zejména rozsahu budoucí těžby hnědého uhlí a limitů těžby.

Návrh byl otevřen také vládou Ing. Jiřího Rusnoka 14. září 2013 a projednávání bylo opět přerušeno do prosince 2013 s tím, že takto zásadní otázky nechce vláda bez politického mandátu řešit.

Na základě doporučení Rady vlády pro surovinovou a energetickou strategii z 13. zasedání, které se konalo dne 12. 9. 2013, byl tento návrh rozdělen na dva samostatné dokumenty:

- na „nekonfliktní“ **Politiku druhotných surovin**, která byla vládě předložena bez rozporu. Vláda na svém zasedání dne 16. října 2013 usnesením číslo 773 vzala Politiku druhotných surovin na vědomí, schválila stanovené cíle a uložila její předložení do procesu posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA)
 - z výsledků veřejného projednání návrhu koncepce, které proběhne dne 26. 6. 2014 vydá Ministerstvo životního prostředí závazné stanovisko a stanoví podmínky, za kterých bude možné návrh předložit vládě ke schválení do konce října 2014
- na **Surovinovou politiku ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů**
 - Jako samostatný dokument byl tento návrh upraven, doplněn údaji za rok 2013 s tím, že:
 - v první etapě bude předložen členům Rady vlády pro energetickou a surovinovou strategii
 - ve druhé etapě bude materiál předložen a vypořádán v rámci mezirezortního připomínkového řízení
 - a po té bude materiál předložen vládě ČR pro informaci. Vláda by měla doporučit zahájení procesu posouzení vlivů koncepce na životní prostředí SEA (= obdobný postup jako u ASEK a Politiky druhotných surovin).

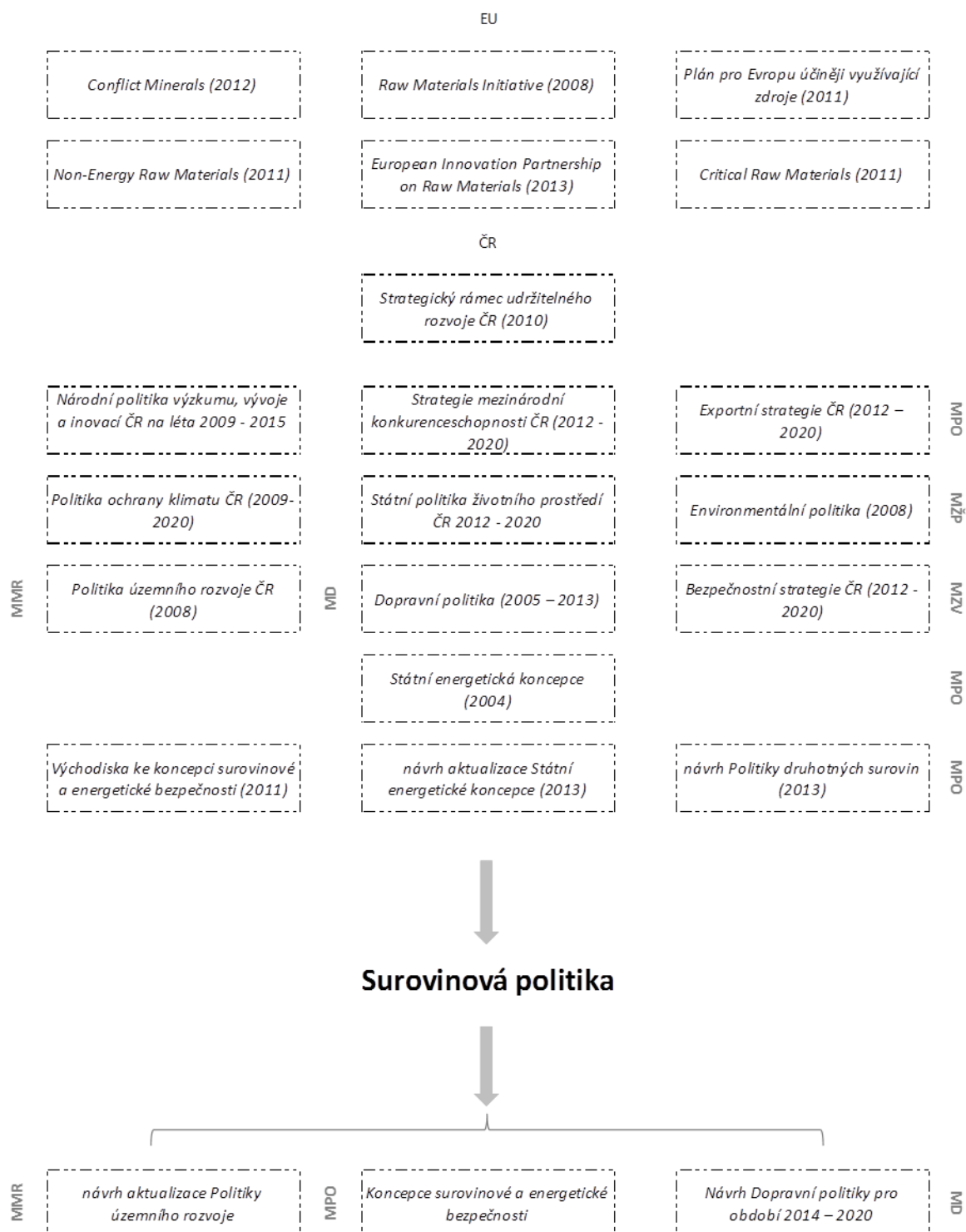
Základní východiska surovinové politiky

Do materiálu jsou implementovány principy evropské surovinové strategie The Raw Materials Initiative – meeting our critical needs for growth and jobs in Europe a navazujících evropských dokumentů.

Zároveň reaguje na dokument zveřejněný v září 2011 Evropskou komisí „Plán pro Evropu účinněji využívající zdroje“, který je součástí stěžejní iniciativy strategie Evropa 2020 - Evropa účinněji využívající zdroje.

Surovinová politika je také aktualizována ve vazbě na aktualizaci Státní energetické koncepce, protože musí vytvořit reálné předpoklady a surovinové zázemí pro její naplnění.

Schéma vzájemné provázanosti jednotlivých strategických a koncepčních materiálů

Priority surovinové politiky

Priorita 1. Bezpečnost dodávek nerostných surovin

- Dostatečné zabezpečení potřeby nerostných surovin pro celou českou ekonomiku, protože bez vstupních zdrojů nemůže existovat, fungovat ani se rozvíjet hospodářství země.
- Vzhledem k omezeným domácím surovinovým zdrojům v určitých segmentech se musí dovážet téměř veškerá ropa a zemní plyn a do budoucna je patrně potřeba počítat i dovozem černého uhlí.
- ČR je rovněž zcela závislá na dovozu rud a kovů a také části specifických nerudných surovin. Pouze u skupiny stavebních surovin a části nerudných surovin jsme soběstační a některé komodity můžeme i ve zpracované podobě – s přidanou hodnotou – vyvážet.
- Zastavením či omezením dodávek některé strategické komodity by došlo ke snížení konkurenceschopnosti českého průmyslu ve vazbě na zhoršený přístup k surovinám nebo k nevýhodnému postavení v odběratelském řetězci či přímo k ohrožení surovinové bezpečnosti země.

Priorita 2. Efektivní a udržitelné využívání disponibilních zásob surovin a ochrana ložisek vyhrazených nerostů

- Zachovat ekonomicky efektivní a environmentálně udržitelnou těžební schopnost ČR.
- Maximálně využít zásob na již těžných ložiscích.
- Zachovat vysokou kvalitu sanací a rekultivací.
- Dosahovat udržitelného vztahu mezi ekonomickou efektivností materiálové spotřeby a dopadem materiálových toků na životní prostředí v mezinárodně vymezeném metodickém rámci.
- Chránit nerostné bohatství komplexní a vyváženou legislativou.
- Zlepšit vzájemné provázání strategických dokumentů a různých odvětvových politik a všech dotčených orgánů státní správy, samosprávy, podnikatelských subjektů i dalších subjektů.
- Využívat existující kapacity státní geologické služby
- Podporovat a koordinovat aktivity podnikatelských subjektů v efektivním využívání disponibilních zdrojů.

Priorita 3. Surovinová diplomacie

- V souladu s druhým pilířem Raw Materials Initiative navazovat efektivní, vzájemně výhodné vztahy mezi členskými zeměmi EU a surovinově bohatými státy.
- Zařadit oblast nerostných surovin do národní agendy vzájemně výhodné ekonomické spolupráce s těmi zeměmi, kde to má své opodstatnění.

- Vytipovat taková teritoria, která disponují dostatkem nám chybějících nerostných zdrojů a která současně nejsou již obsazena některým z aktivních globálních hráčů (Japonsko, Čína, Jižní Korea, USA apod.).
- Vytvořit funkční systém podpory působení českých průzkumných a geologických firem v zahraničí.
- Vybudovat nebo posílit postavení ČR, resp. českých firem ve třetích zemích v souladu s cílem diverzifikovat český export mimo dosud dominantní EU (synergie s proexportní strategií).

Priorita 4. Podpora výzkumu, nových zdrojů a technologií

- Podporovat vědecké a výzkumné činnosti v oblasti využívání netradičních zdrojů surovin a nových využití pro známé komodity.
- Podporovat vědu a výzkum, především v segmentu materiálově úsporných technologií, vývoji a využívání nových moderních nedestruktivních dobývacích metod, nízko-odpadových zpracovatelských technologií při hledání nových druhů surovin a nových moderních použití známých surovin, včetně využívání netradiční zdrojů (např. high tech komodity, polymetalické konkrce).
- Napomáhat projektům výzkumu, vývoje a inovací českých a zahraničních výzkumných organizací, vysokých škol, vědeckých a výzkumných pracovišť a podnikatelů v rámci programů mezinárodní spolupráce.

Další postup

Dne 14. dubna 2014 se konalo 14. zasedání Rady vlády pro energetickou a surovinovou strategii ČR, která byla speciálně zřízena jako konzultační orgán vlády při přípravě aktualizace Státní energetické koncepce, surovinové politiky a dalších koncepčních materiálů. Rada na tomto zasedání přijala usnesení k bodu 10 „Informace k průběhu aktualizace surovinové politiky“, které doporučuje zpracovateli surovinové politiky zahrnout do materiálu využití uhlí za Územně ekologickými limity v případě lomu Bílina a zahájit skutečně seriózní diskuzi o dalším osudu dolu ČSA, případně dalších zásob uhlí na území ČR, a to z důvodů změny situace v české energetice (zrušení tendru na dostavbu jaderné elektrárny Temelín) i vývoji politické a bezpečnostní situace ve východní Evropě.

V návaznosti na to připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu diskuzní setkání nazvaná kulaté stoly s co nejširším spektrem zainteresovaných subjektů k jednotlivým zájmovým oblastem státní surovinové politiky, např.:

- Nové perspektivní komodity pro high tech průmysl a jejich pozice v surovinové politice, které se konalo dne 18. června 2014.
- Budoucnost těžby uranu v ČR.
- Domácí zdroje hnědého uhlí.
- Role nerudných surovin v české ekonomice.
- Možnosti rozvoje stavebnictví ve vazbě na zásoby stavebních surovin v ČR.

Následně bude návrh nové surovinové politiky upraven, projednán pracovními skupinami Rady vlády pro energetickou a surovinovou strategii České republiky, Radou vlády, odeslán do meziresortního připomínkového řízení a předložen vládě k projednání v závislosti na jeho výsledku.